

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет природничо-географічний

Кафедра педагогіки та менеджменту освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА (Історія педагогіки)

галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____
(шифр галузі і назва галузі знань)
спеціальність _____ **014. Середня освіта** _____
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності))
освітньо-професійна програма _____ **014 Середня освіта (Природничі науки),**
рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

2019– 2020 навчальний рік

**Силабус розглянутий на засіданні кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Протокол № 1 від 27 серпня 2019 року**

Завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти

 (підпис) В.В. Радул (прізвище

та ініціали)

1. Відомості про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Кравцова Тетяна Олександрівна
Наукова ступінь, вчене звання	Кандидат педагогічних наук, доцент
Посада	Доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Адреса кафедри	М. Кропивницький Вул. Шевченка 1. кор 1 ауд. 39
Контакти	тел. (050)97-404-27
E-mail	tankrava@gmail.com
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри

2. Опис навчальної дисципліни: Педагогіка

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Спеціальність:	014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма:	014.Середня освіта (Природничі науки)
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський))
Форма навчання:	денна
Курс:	2-й
Семестр:	4-й
Тип дисципліни:	Нормативна
Кількість кредитів	3,5
Блоків (модулів)	4
Загальна кількість годин	105
Тижневих годин для денної форми навчання:	3
Лекції	22 год.
Практичні, семінарські	30 год.
Лабораторні	
Консультації	
Самостійна робота	53
Індивідуальне науково-дослідне завдання	(розробка виховного заходу та презентація тощо)
Вид підсумкового контролю:	<i>іспит</i>
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	Психологія, Методика виховної роботи

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни «Педагогіка»

Мета: розвиток здатності зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку педагогічної науки, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, опанувати досягненнями світової цивілізації в галузі педагогічної науки та надбань української педагогічної думки, народної педагогіки, шкільної практики, багатовікових педагогічних традицій українського народу.

Завдання:

- розвивати критичне мислення, використовуючи класичну спадщину як втілення мудрості віків як основу освіти і виховання прийдешніх поколінь.
- формування умінь і навичок аналізу педагогічних теорій;
- розвиток педагогічного мислення, здатності до аналізу педагогічних явищ і процесів;
- формувати вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями, визначити роль корифеїв в педагогіці минулого як засновників тих чи інших педагогічних течій або систем освіти і виховання; цілісний аналіз теорії і практики виховання у історичному розвитку, аналіз історико-педагогічного процесу у його єдності і різноманітності;
- розвивати здатність до критичного аналізу та формувати готовність до використання педагогічних умінь та навичок, передового педагогічного досвіду в практичній діяльності вчителя основної школи.

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та природничих наук, фізики, хімії, біології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних компетентностей:

Загальних компетентностей:

- ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК4. Здатність працювати в команді.
- ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Предметних (спеціальних фахових) компетентностей:

- ФК4. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.
- ФК5. Здатність до організації і проведення освітнього процесу з природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.
- ФК6. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології.
- ФК7. Здатність до організації і проведення позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.
- ФК8. Здатність до рефлексії та самоорганізації професійної діяльності.
- ФК9. Забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.
- ФК10. Знання психолого-педагогічних аспектів навчання і виховання учнів середньої школи.
- ФК12. Розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення глобальних проблем, враховуючи позитивний потенціал та ризики використання надбань

природничих наук, фізики, хімії, біології, техніки і технологій для добробуту людини й безпеки довкілля.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Знання:

ПРНЗ1. Знає і розуміє вимоги освітнього стандарту і освітньої програми інтегрованого курсу «Природознавство» в основній школі, а також способи інтеграції природничих знань у шкільних курсах кожної із природничих наук та інтегрованих курсів природознавства.

ПРНЗ4. Знає основні психолого-педагогічні теорії навчання, інноваційні технології навчання природничих наук, фізики, хімії, біології, актуальні проблеми розвитку педагогіки та методики навчання природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРНЗ5. Знає форми, методи і засоби контролю та корекції знань учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРНЗ6. Знає зміст та методи різних видів позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології.

Уміння:

ПРНУ5. Проектує різні типи уроків і конкретну технологію навчання природничих наук, фізики, хімії, біології та реалізує їх на практиці із застосуванням сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій, розробляє річний, тематичний, поурочний плани

ПРНУ6. Застосовує методи діагностування досягнень учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології, добирає й розробляє завдання для тестів, самостійних і контрольних робіт, індивідуальної роботи.

ПРНУ7. Уміє знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

ПРНУ10. Застосовує методи навчання природознавства, методику систематизації знань про природу, позаурочні форми організації навчання природознавства, засоби навчання природознавства.

ПРНУ11. Дотримується правових норм і законів, нормативно-правових актів України, усвідомлює необхідність їх дотримання.

Комунікація:

ПРНК1. Володіє основами професійної мовленнєвої культури при навчанні природничих наук, фізики, хімії, біології в школі.

ПРНК2. Пояснює фахівцям і не фахівцям стратегію сталого розвитку людства та екологічної безпеки і шляхи вирішення глобальних проблем людства.

Автономія і відповідальність:

ПРНА1. Усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.

ПРНА2. Відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

6. Зміст дисципліни

Тема, план	Форма заняття	Література	Самостійна робота	Термін виконання
Модуль 1. Історія світової педагогіки				
Тема 1. Виховання у первісному суспільстві та цивілізаціях Стародавнього Сходу	лекція – 2 год;	лекція 1,2,5,6,7	Конспект першоджерел	Відповідно до розкладу занять

Тема 2. Школа, виховання і педагогічна думка в Античному світі	практ. – 2 год.	Лекція 1,2,5,6,7	Конспект першоджерел, порівняльна таблиця систем виховання	Відповідно до розкладу занять
Тема 3. Виховання, школа і педагогічна думка в епоху раннього та класичного середньовіччя.	лекція – 1 год	Лекція 1,2,5,6,7	Підготовка до практичного заняття	Відповідно до розкладу занять
Тема 4. Виховання, школа й педагогічна думка епохи Відродження і Реформації	лекція – 1 год практ. – 2 год.	Лекція 1,2,5,6,7	Конспект першоджерел, ментальні карти	Відповідно до розкладу занять
Тема 5. Школа і виховання на початку Нового часу. Педагогічна система Я.А. Коменського.	лекція – 2 год практ. – 2 год	Лекція 1,2,5,6,7	Конспект першоджерел, ІНДЗ. Ментальна карта	Відповідно до розкладу занять
Тема 6. Педагогічна думка і школа в Англії у ХУІІ-ХУІІІ ст. Педагогічні погляди Джона Локка	лекція 1 год; практ. – 2 год	Лекція 1,2,5,6,7	Конспект першоджерел, Ментальна карта ІНДЗ	Відповідно до розкладу занять
Тема 7. Педагогічна думка Французького Просвітництва. Педагогічні погляди Ж.-Ж. Руссо. Педагогічна теорія Й.Г. Песталоцці	лекція 1 год; практ. – 2 год	Лекція 1,2,5,6,7	Конспект першоджерел, Метальні карти ІНДЗ	Відповідно до розкладу занять, консультацій
Тема 8. Школа і педагогіка в країнах Західної Європи та США у ХІХ ст.	сам. робота	1,2,5,6,7	Конспект першоджерел,	Відповідно до розкладу занять
Тема 9. Реформаторська педагогіка зарубіжних країн кінця ХІХ — 1-ї пол. ХХ ст.	лекція – 2 год;	Лекція 1,2,5,6,7	Конспект першоджерел, ІНДЗ	Відповідно до розкладу занять
Тема 10. Сучасна світова освіта і педагогіка.	сам.роб	1,2,5,6,7		Відповідно до розкладу занять, консультацій
Модуль 2. Історія педагогіки України				
Тема 11. Виховання у стародавніх слов'ян	лекція 1 год; практ. – 1 год.	Лекція 8,9,10,11,18		Відповідно до розкладу занять
Тема 12. Школа, освіта і виховання в Київській Русі та Руських князівствах (ІХ-ХІІІ ст.).	лекція 1 год; практ. – 1 год.	Лекція 8,9,10,11,18,19	Конспект першоджерел	Відповідно до розкладу занять
Тема 13. Школа, виховання і педагогічна думка епохи Українського Відродження (ХV - перша пол. ХVІІІ ст.)	лекція 1 год; практ. – 1 год	8,9,10,11	Конспект першоджерел, ІНДЗ	Відповідно до розкладу занять

Тема 14. Розвиток української педагогіки й шкільництва у другій половині XVIII – першій половині XIX ст.	лекція 1 год; практ. – 1 год	8,9,10,11	Конспект першоджерел,	Відповідно до розкладу занять
Тема 15. Освіта і педагогічна думка в Україні у другій половині XIX ст. – на поч. XX ст.. Педагогічна теорія К.Ушинського.	лекція 2 год;	8,9,10,11,12	Конспект першоджерел, ментальна схема	Відповідно до розкладу занять
Тема 16. Українська школа й педагогіка між двома світовими війнами. Педагогічна система А.С.Макаренка	лекція 1 год; практ. – 1 год	8,9,10,11	Конспект першоджерел,	Відповідно до розкладу занять
Тема 17. Освіта і педагогічна думка в Україні після другої світової війни.	сам. роб	8,9,10,11	Конспект першоджерел,.	Відповідно до розкладу занять
Тема 18. Педагогічна спадщина В.Сухомлинського	лекція 1 год; практ. – 1 год	Лекція 7,8,9,10,11	Конспект першоджерел, ментальна схема	Відповідно до розкладу занять
Тема 19. Тенденції розвитку освіти та педагогічної думки в Україні у період незалежності.	сам. роб			Відповідно до розкладу занять

7. Основна література

1. Історія педагогіки : навч.-метод. посіб. до самост. вивч. дисципл. для студ. ВНЗ / М. В. Елькін. - Мелітополь : Вид. будинок ММД, 2009. - 204 с.
2. Історія педагогіки: у 2-х кн.: навч. посіб. для студ. ВНЗ / І. В. Зайченко. – К.: Слово, 2010.
3. Історія педагогіки України : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. С. Радул. - 4-е вид., доп. і перероб. - Харків : ФОП Озеров Г. В., 2017. - 216 с.
4. Історія педагогіки України : підруч. для студ. ВПНЗ / Л. В. Артемова. - К. : Либідь, 2006. - 424 с.
5. Історія педагогіки: курс лекцій / О. К. Проніков ; Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка. - К. : Слово, 2015. - 440 с.
6. Історія педагогіки: підруч. для студ. ВНЗ / М. В. Левківський. - Вид. 2-е, доп. - К. : Центр навч. літ., 2006. - 376 с.
7. Історія соціального виховання (з давніх часів до середини XX століття) : хрестоматія / упоряд.: О. С. Радул [та ін.]. - Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2010. - 464 с.
8. Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. - К. : Знання, 2006. - 447 с.
9. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / за ред. В. Г. Кременя ; упоряд. О. О. Любар. - К. : Знання України, 2003. - 766 с.
10. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.): Хрестоматія / Упоряд.: Л.Д.Березівська та ін. – К.: Науковий світ, 2003. – 418 с.
11. Мельничук О.С. Козацьке виховання (XVI- XVIII ст.). – Кіровоград, 1999
12. Нариси з історії педагогічної думки (перша третина XX століття): [монографія] / О.С.Радул, Т.О.Кравцова, С.В.Куркіна, Т.О.Прибора, О.В.Філоненко, Н.М.Озерна // За ред. О.С. Радул. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. – 311 с.
13. Педагогіка : навч. посіб. / Н. В. Волкова. – 3 -е вид., стер. – Київ : Академвидав, 2009.

– 616 с.

14. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – Вид. 4-те, стер.
15. Педагогіка : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Н. Є. Мойсеюк. - 5-е вид., доп. і перероб. - К. : [б. в.], 2007. - 656 с.
16. Педагогіка : підруч. / А. С. Нісімчук. - К. : Атіка, 2007. - 344 с.
17. Педагогіка : підручник для студ. ВНЗ / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. - К. : Знання, 2007. - 447 с.
18. Радул О. С. Виховання дітей в процесі життєдіяльності давніх східних слов'ян (УІ-ХІІІ століття). [монографія]. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 448 с. (25,0 д.а.)
19. Радул, Ольга Сергіївна. Ігри дітей давніх слов'ян / О. Радул // Рідна школа. - 2009. - № 12. - С. 48-51.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає підготовку та захист презентації, яка виконується студентами, за таким планом:

1. життєвий та творчий шлях;
2. основні педагогічні ідеї, щодо організації навчання;
3. основні педагогічні ідеї, щодо організації виховання;
4. основні наукові та методичні праці.
5. актуальність ідей для сучасної педагогічної науки

Зібрана інформація оформлюється у вигляді презентації до 10-12 слайдів.

(Бажано використовувати фото, малюнки, ксерокопії титульних сторінок та ілюстрацій першоджерел й підручників тощо.)

8. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Види контролю:

Поточний (усне опитування та тестування, самостійної роботи студентів з першоджерелами, письмовий поточний контроль).

Модульний контроль проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з розділу (модуля).

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо.

Модуль І	Модуль ІІ	Самостійна робота 1	Самостійна робота 2	ІНДЗ	Екзамен	СУМА
Семінарські заняття №1-4 + К Р	Семінарські заняття №5-8 + К Р					
Максимальна кількість балів						
20 балів (5 x 0,5) за роботу на семінарських заняттях* + 6 балів (5x1.2) за контрольну роботу	20 балів (5 x 0,5) за роботу на семінарських заняттях* + 6 балів (5x1.2) за контрольну роботу № 2	4	4	8	40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Накопичення балів на семінарських заняттях та самостійної роботи: Рівень оволодіння студентами системою знань, умінь та навичок по темі кожного семінарського заняття оцінюється за 5-бальною системою.

На кожний заліковий модуль заплановано по 4 семінарських заняття. Відповідно кількість балів за роботу студента на семінарських заняттях, по кожному заліковому модулі, розраховується за формулою $(Q_1 + Q_2 + Q_3 + \dots + Q_8) \times 0,5$, де Q_n – оцінка за пізнавальні досягнення студента на відповідному семінарському занятті.

Поточна оцінка на семінарських заняттях визначається за такими критеріями:

відмінно – студент демонструє всебічне, систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу; вміння вільно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; творчі здібності в розумінні, викладенні і використанні навчального матеріалу; уміння творчого застосування теоретичних знань на практиці, активність у роботі семінару;

добре – студент демонструє систематичні знання теоретичного матеріалу, уміння інтерпретувати сутність основних понять навчального курсу, наводити приклади з педагогічної практики;

задовільно – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття;

незадовільно – студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття;

Рівень оволодіння студентами системою знань, умінь та навичок по розділах оцінюється за 5-бальною системою. Після вивчення кожного розділу заплановано одна контрольна робота. Відповідно кількість балів за контрольну роботу, з кожного розділу, розраховується за формулою $(K \times 1,2)$, де K_n – оцінка за пізнавальні досягнення студента на відповідній контрольній роботі.

Оцінка контрольної роботи здійснюється за критеріями

відмінно – обґрунтована повна, систематизована відповідь на усі запитання КР, з використанням творчого підходу і умінь пов'язувати теоретичні аспекти курсу з педагогічною практикою.

добре – обґрунтована повна, систематизована відповідь на усі запитання КР, з використанням творчого підходу і незначними неточностями у формулюваннях понять;

задовільно – репродуктивна відповідь на запитання КР з незначними неточностями та помилками;

незадовільно – репродуктивна відповідь на запитання КР з помилками.

Рівень виконання студентами завдань з самостійної роботи (першоджерела) по розділах оцінюється за 5-бальною системою. Відповідно кількість балів за самостійну роботу, з кожного розділу (Історія зарубіжної педагогіки, Історія педагогіки України)

відмінно – глибоко і всебічно знає зміст першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі першоджерел матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем;

добре – студент добре володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу;

задовільно – студент в основному орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища;

незадовільно – студент не майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Оцінка за ІНТЗ оцінюється наявністю у презентації таких аспектів

- життєвий та творчий шлях;
- основні педагогічні ідеї, щодо організації навчання;
- основні педагогічні ідеї, щодо організації виховання;
- головні наукові та методичні праці.
- актуальність ідей для сучасної педагогічної науки

Рівень виконання студентами ІНДЗ оцінюється за 5-бальною системою. Відповідно кількість балів, розраховується за формулою $(I \times 1.6)$, де Іп – оцінка за рівень виконання ІНДЗ

відмінно – творчий характер роботи з обґрунтуванням вихідних положень та зв'язком з практикою

добре – творчий характер роботи, з недостатньою обґрунтованістю та аргументованістю положень

задовільно – репродуктивний характер матеріалу, що недостатньо зміст не відповідає вимогам до ІНДЗ

незадовільно – зміст презентації не відповідає темі та вимогам

Критерії оцінювання екзамену:

40 балів – студент дає повні, ґрунтовні відповіді на усі запитання екзаменаційного білету, демонструє всебічне систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу, вміння самостійно їх використовувати у професійній діяльності;

35 балів – студент демонструє повне знання і розуміння програмного матеріалу; має труднощі з відповідями на запитання методичного або практичного блоку;

30 балів – студент знання і розуміння програмного матеріалу, демонструє епізодичні уміння й навички застосовувати здобуті знання на практиці;

25 балів – студент репродуктивно відтворює теоретичний матеріал курсу, може дати відповідь на запитання білету;

20 балів – студент репродуктивно відтворює окремі положення та поняття курсу, не може дати відповідь на запитання білета.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Політика курсу

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При використанні чужих ідей і тверджень у власних

роботах обов'язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

Відвідування занять та поточний контроль.

Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Недопустимі під час вивчення навчальної дисципліни пропуски та запізнення без поважних причин на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Підсумковий контроль. Екзамен передбачає оцінку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу та набування необхідних професійних вмінь на підставі оцінок, отриманих ними на практичних заняттях, самостійної та індивідуальної роботи. Перескладання екзамену відбувається у встановлений деканатом термін. Процедура перескладання заліку включає в себе демонстрацію студентом-боржником теоретичних знань, практичних навичок і вмінь з певної теми курсу, що відображені у екзаменаційному білеті.